

N:o 22.

Af herr **Benedicks**, *angående skrifvelse till Konungen med begäran om utredning och förslag i fråga om anordnande af uppvisningsfält för jordbruksändamål.*

I den motion, jag hade äran afgifva till 1900 års Riksdag angående förslag »om inrättande af en undersöknings- och experimentalanstalt för jordbruksändamål m. m.», framhölls betydelsen af s. k. fältförsök och vikten af att sådana skulle anställas på egendomar allestädes i landet under ledning af personer, utsända från undersökningsanstalten. Men äfven framhölls, att det icke är nog med att framgångsrika försök utföras, utan dessas säkra resultat måste äfven tränga ned till de djupa leden, hvilka sakna tillfälle och erforderliga kunskaper att på egen hand förvärfva sig noggrann kännedom om dessa jordbrukets framsteg. Ett medel för uppnående af detta ändamål vore, hvad i Frankrike, där idén genomförts, benämnes »champs de démonstration», uppvisningsfält. I alla delar af vårt land borde finnas sådana, där ambulatoriska lärare infunne sig och medelst upplysande föredrag redogjorde för de säkra och goda resultat, hvilka framginge af den på fälten växande grödan. En sådan undervisning rörande t. ex. gödsling, sädesförädling och jordens brukning, tillika förenad med utredning huru genomförandet af en bättre kultur ställer sig i ekonomiskt afseende, skulle säkerligen bära goda frukter, då intet verkar så på allmänhetens uppfattning, som hvad densamma med egna ögon får se och erfara.

Riksdagen beslöt med anledning af motionen en skrifvelse till Kungl. Maj:t med anhållan om frågans utredning. Bland de utlåtanden, som med anledning därpå afgåfvos, var äfven ett af utsedde kommitterade, däri särskildt betonades, att under samverkan med hushållningssällskapen borde anordnas »uppvisningsfält, vid hvilka genom upplysande föredrag redogörelser borde lämnas för de säkra och betydelsefulla resultat, som framginge ur försöken».

I förslaget till Centralanstaltens inrättande upptogo därför kommitterade äfven en afdelning »för lokala fältförsök och uppvisningsfält».

Svenska mosskulturforeningen och Sveriges utsädesforening hafva redan på några ställen anordnat s. k. demonstrationsfält, där olika växter med olika gödsling odlas, och där man med ögat kan lära, hvilka växter gifva bästa skörd och hvilken gödsling bör användas för att erhålla en sådan.

Men det är ej nog med att ett eller annat fält finnes i hvarje län, snart sagt i hvarje socken borde sådana fält finnas ordnade, ty då först blifva de, hvad de böra vara, till verkligt gagn för vårt lands jordbruksbefolkning.

När sedan kungl. propositionen afgafs till 1905 års Riksdag om ordnandet af en centralanstalt för försöksväsendet på jordbrukets område, framhöll också departementschefen, att »underafdelningarna för försök på det rena jordbrukets område och för lokala fältförsök och uppvisningsfält gemensamt böra bilda en agronomisk hufvudafdelning», hvaraf synes, att *uppvisningsfälten* då beaktades.

I anslaget till centralanstalten finnes emellertid ej något belopp upptaget till omkostnader för ordnandet af uppvisningsfält, och i Kungl. Maj:ts nådiga stadga för centralanstalten finnas inga föreskrifter om ordnandet af dylika fält, då i dem blott upptages en »afdelning för jordbruk med uppgift att verkställa utredningar rörande jordens bearbetning, torrläggning, bevattning och gödsling samt växtodling». Det står visserligen i 1 § bland annat, att anstalten har till uppgift, »att genom uppvisningar åskådliggöra vid försöksverksamheten erhållna resultat», men gäller det naturligen uppvisningar af fältförsök och kan ej tydas på ordnandet af särskilda uppvisningsfält öfverallt inom landet.

För att dylika fält skola fylla sitt mål fordras, att de äro planlagda af fackmän på fullt rationella grunder, att under växttiden med vissa mellantider muntliga föredrag hållas med redogörelser om fältets skötsel och gödsling samt därå odlade växtvarieteter m. m., samt att efter skördens inbärgning resultatet af densamma meddelas på lämpligt sätt.

Centralanstalten har nu trädt i verksamhet och finnes där en afdelning för jordbruk, där äfven fältförsök anordnas, men då det äfven fordras att *uppvisningsfält* anordnas, af skäl som förut anförts, så får jag härmed vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte besluta att till Kungl. Maj:t aflåta underdånig skrifvelse med hemställan, att Kungl. Maj:t måtte låta utreda på hvad sätt uppvisningsfält i

tillräckligt antal kunna anordnas samt till nästa Riksdag därom afgifva proposition med begäran om anslag för ordnandet af dylika fält.

Stockholm den 25 januari 1908.

G. Benedicks.
